

DEBRECENI EGYETEM
ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI KAR
MARTON GÉZA ÁLLAM- ÉS JOGTUDOMÁNYI
DOKTORI ISKOLA

SZENDREI TAMÁS

DIGITALIZÁCIÓ A TÁRSASÁGI JOGBAN

**A MAGYAR ÉS A ROMÁN SZABÁLYOZÁS
KULCSKÉRDÉSEINEK ELEMZÉSE AZ EU JOG
TÜKRÉBEN**

A PhD értekezés tézisei

DEBRECEN

2026

Tartalomjegyzék

I. A dolgozat tárgya, az értekezés célkitűzései.....	3
II. Az értekezés felépítése.....	11
III. A kutatás során alkalmazott módszerek	15
IV. A kutatás eredményeinek összefoglalása és azok hasznosítása.....	23
V. Az értekezés témájához kapcsolódó saját közlemények.....	37

Az értekezés lezárásának dátuma: 2026. augusztus 20.

I. A dolgozat tárgya, az értekezés célkitűzései

A disszertáció tárgya a társasági jog digitalizációjának vizsgálata, különös tekintettel annak jogdogmatikai, szabályozási és gyakorlati aspektusaira. A kutatás középpontjában az a kérdés áll, hogy a digitális technológiák megjelenése és térnyerése miként alakítja át a társasági jog klasszikus intézményeit, valamint, hogy e változások milyen módon jelennek meg az Európai Unió, továbbá a román és a magyar jogrendszer szabályozásában.

A kutatás annak feltárására irányul, hogy az egyes digitalizációs vívmányok miként hatnak a társasági jogi szabályozásra, valamint az ahhoz kapcsolódó joggyakorlatra. A vizsgálat egyik kiemelt célja a jogösszehasonlító elemzés, mégpedig a román és a magyar jogrendszer vonatkozó szabályanyagának az összevetése. A kutatás összehasonlító fókuszának meghatározása során e két jogrendszer kiválasztása nem véletlenszerűen történt, ugyanis azok analízise lehetőséget teremt annak megismerésére, hogy a digitalizációs kihívásokra a régió

két, egymással több ponton rokonítható, ugyanakkor sajátos fejlődési utat bejáró társasági joga milyen szabályozási és joggyakorlati válaszokat ad.

A tárgykör elemzése több szempontból is jelentőséggel bír. Egyrészt, a digitalizáció következtében a társasági jog számos alapintézménye új értelmezési keretbe kerül. Az elektronikus cégeljárások, a digitális nyilvántartások, a távközlési eszközökkel támogatott döntéshozatal, valamint az elektronikus jognyilatkozatok megjelenése olyan kérdéseket vetnek fel, amelyek a tagi joggyakorlás és a jogbiztonság klasszikus fogalmait is érintik.¹

Másrészt, kiemelendő körülményt jelent az is, hogy a kutatás összehasonlító jogi megközelítés alkalmazásával született. A román és a magyar társasági jog vizsgálata lehetőséget biztosít arra, hogy átlássuk a különböző szabályozási modellek közötti eltéréseket, azok dogmatikai hátterét, valamint gyakorlati következményeit.

¹ Mark FENWICK – Erik P.M. VERMEULEN: Technology and Corporate Governance: Blockchain, Crypto, and Artificial Intelligence (Technológia és vállalatirányítás: blokklánc, kriptoeszközök és mesterséges intelligencia). *Texas Journal of Business Law*, Vol. 48, No. 1, 2019, 1–22.

Az összehasonlítás révén azonosíthatóvá válnak azok a megoldások, amelyek hatékonyabban képesek reagálni a digitalizáció kihívásaira, továbbá lehetőség nyílik a szabályozási hiányosságok felfedezésére és jövőbeni fejlesztési irányok kijelölésére is.²

Végül a téma jelentősége abban is megmutatkozik, hogy a digitalizáció nem egységesen, hanem eltérő ütemben és módon jelenik meg a különböző jogrendszerekben. A kutatás célja e dinamikus folyamat átfogó elemzése, amely hozzájárulhat a társasági jog digitalizációjának mélyebb megértéséhez és a jövőbeni szabályozási irányok kijelöléséhez.³

Mindezek alapján, összegzésként megállapítható, hogy a disszertáció elsődleges célja a társasági jog digitalizációjának átfogó vizsgálata, különös tekintettel annak dogmatikai, szabályozási és gyakorlati következményeire. A kutatás tehát arra irányul, hogy

² Mathias SIEMS: *Comparative Law (Összehasonlító jog)*, második kiadás, Cambridge University Press Kiadó, 2018. 186–195.

³ Mireille HILDEBRANDT: *Smart Technologies and the End(s) of Law*. (Az intelligens technológiák és a jog végpontjai), Edward Elgar, 2015, 101–110.

feltárja, miként hatnak a digitális technológiák a társasági jog klasszikus intézményeire, valamint, hogy ezek az átalakulások milyen módon jelennek meg az Európai Unió, illetve a román és a magyar jogrendszer szabályozásában.

A kutatás keretének meghatározásához irányadóként szolgál Moór Gyula azon gondolata, miszerint „*a jog által a múlt irányítja a jelent és a jövőndőt*”.⁴ Ez a megállapítás a társasági jog digitalizációjának vizsgálata során különös jelentőséggel bír, tekintettel arra, hogy a jelenkori kihívásokra történő reflekszióknak egy már kialakult dogmatikai környezetbe kell beépülnie és betöltenie a rendeltetését.

A kutatás során részletesen elemzésre került, hogy a digitalizáció milyen mértékben tekinthető pusztán technikai fejlődésnek, illetve mennyiben eredményez mélyebb, strukturális változásokat a társasági jog rendszerében. Ez a kérdés különösen a jognyilatkozatok digitalizációja, a cégeljárások és a cégnyilvántartás

⁴ MOÓR Gyula: *A logikum a jogban*, Budapest, Egyetemi Nyomda, 1928.

elektronizálása és a társasági döntéshozatal területén bír kiemelt jelentőséggel, ahol a digitális megoldások alkalmazása a hagyományos eljárási mechanizmusokat átalakítja és új típusú jogi problémákat is felvet a jognyilatkozatok érvényessége, bizonyíthatósága és a nyilvántartási adatok közhitelessége tekintetében.⁵

Mindezek mentén, a disszertáció három fő pillérét az alábbiak jelentik: a vonatkozó magyar jogszabályi környezet és joggyakorlat vizsgálata, a román jogszabályi környezet és joggyakorlat vizsgálata (és ezek összevetése), illetve az Európai Unió vonatkozó szabályozásának az analízise.

A hármas felosztás abban is megjelenik, hogy a kutatás a digitalizáció társasági jogra gyakorolt hatását három fő tárgykör mentén vizsgálja. Ezek a cégeljárás digitalizációja, a jognyilatkozatok elektronikus megtétele és közlése, valamint a társasági jogi döntéshozatal

⁵ Horst EIDENMÜLLER: The Rise and Fall of Regulatory Competition in Corporate Insolvency Law in the European Union (A szabályozási verseny felemelkedése és hanyatlása az európai uniós társasági fizetéseképtelenségi jogban). *European Business Organization Law Review*, 2019, 1–20.

digitalizációja. E területek a gazdasági társaságok létrejötte, működése és belső döntéshozatali mechanizmusai szempontjából egyaránt meghatározó jelentőségűek, miközben a digitalizáció éppen ezeken a pontokon idéz elő különösen érzékelhető szabályozási és joggyakorlati változásokat.

A disszertáció tehát egy sajátos „háromszor hármas” megközelítést alkalmaz. A magyar, a román és az európai uniós jogi normák alapulvételével vizsgál három fő jogterületet, annak érdekében, hogy átfogó képet adjon a vizsgált tárgyköréről és lehetőség nyíljon, *de lege ferenda* javaslatok és előremutató következtetések megfogalmazására.

E célkitűzések mentén az értekezés az alábbi főbb hipotézisekre épül:

1. hipotézis:

A társasági jog digitalizációja nem korlátozódik technológiai modernizációra, hanem átalakítja a társasági jog működési és eljárási struktúráit, különösen a cégeljárás, a jognyilatkozatok és a társasági döntéshozatal területén.

2. hipotézis:

Az Európai Unió digitalizációs jogalkotása hozzájárul a tagállami társasági jogi szabályozások összehangolásához, azonban a nemzeti jogrendszerek megoldásaiban továbbra is jelentős eltérések mutatkoznak.

3. hipotézis:

A román és a magyar társasági jog digitalizációs szabályozása eltérő fejlődési pályát követ, amely azonos uniós keretek mellett is különböző szabályozási megoldásokhoz vezet. E különbségek értelmezése során valószínűsíthető magyarázó tényezőként vehetők figyelembe a két jogrendszer eltérő intézményi hagyományai, jogalkotás-történeti fejlődése, valamint a digitalizáció eltérő időbeli és eljárási beágyazottsága.

4. hipotézis:

A digitalizáció fejlődése következtében megjelenő társasági jogi megoldások — így különösen az elektronikus cégeljárás, az elektronikus jognyilatkozatok és az elektronikus hírközlő eszközök útján történő döntéshozatal — alkalmasak lehetnek az eljárási idő, az adminisztratív terhek és a hozzáférési költségek

mérséklésére, ezáltal pedig hozzájárulhatnak a gazdasági hatékonyság növeléséhez, ugyanakkor új típusú jogbiztonsági, azonosítási, adatvédelmi és rendszerbiztonsági kockázatokat vetnek fel.

5. hipotézis:

A társasági jog digitalizációja hosszú távon a szabályozás technológiasemleges irányba történő elmozdulását eredményezi, amelyben a jogalkotó egyre inkább funkcionális követelményekhez, nem pedig konkrét technológiai megoldásokhoz köti a jogintézmények érvényesülését. Az ilyen szabályozás lényege tehát, hogy a társasági jog nem konkrét digitális eszközök használatát írja elő, hanem azokat a funkcionális követelményeket határozza meg (különösen azonosíthatóság, hitelesség, integritás), amelyek teljesülése mellett a joghatás kiváltható.

6. hipotézis

A társasági jog digitalizációjára vonatkozó szabályozás a vizsgált jogrendszerekben töredezett, több jogforrás között megosztott struktúrában jelenik meg, ami csökkenti a szabályozás átláthatóságát és koherenciáját, valamint

bizonytalanságot eredményezhet a normák egymáshoz való viszonya és alkalmazhatósága tekintetében.

A kutatás célja ezen hipotézisek vizsgálata és értékelése, amelynek eredményeként lehetőség nyílik a társasági jog digitalizációjának komplex megértésére, valamint olyan következtetések levonására, amelyek hozzájárulhatnak a jövőbeni jogalkotási és jogalkalmazási folyamatok megalapozásához.⁶

II. Az értekezés felépítése

A disszertáció szerkezete a kutatás célkitűzéseire és módszertani megközelítéséhez igazodva több, egymásra épülő tematikus egységből áll. A felépítés célja, hogy a társasági jog digitalizációjának kérdését történeti, elméleti és pozitív jogi szempontból egyaránt átfogó módon vizsgálja, valamint lehetőséget biztosítson az európai uniós, a román és a magyar szabályozás összehasonlító

⁶ Wolfgang SCHÖN (ed.): Tax and Corporate Governance (Adózás és vállalatirányítás). *Springer*, 2008, 352.

elemzésére, a korábbiakban meghatározott három fő aspektust érintve.

A dolgozat első része a bevezető fejezet, amely meghatározza a kutatás tárgyát és jelentőségét, rögzíti a kutatási célokat és hipotéziseket, bemutatja az alkalmazott módszertant, valamint kijelöli a vizsgálat tárgyi és terjedelmi kereteit. Ez a fejezet megalapozza a disszertáció további részeit, és keretet ad az elemzés számára.

A második nagy tematikus egység a társasági jog fejlődésének és dogmatikai alapjainak bemutatására irányul. Ennek keretében a dolgozat áttekinti a társasági jog fogalmát és funkcióit, majd történeti perspektívában vizsgálja annak fejlődését az ókori társasági formáktól a modern, kodifikált társasági jog kialakulásáig. A történeti elemzés célja annak bemutatása, hogy a gazdasági és társadalmi változások miként hatottak a társasági jog intézményeinek alakulására, és hogyan teremtték meg a digitalizáció jelenlegi szakaszának előfeltételeit. A történeti áttekintés célja annak bemutatása, hogy a társasági jog alapvető intézményei milyen társadalmi és

szabályozási környezetben alakultak ki. A fejezet ezért a későbbi digitalizációs elemzés tágabb dogmatikai és fejlődéstörténeti kontextusát teremti meg, anélkül, hogy a digitalizáció közvetlen történeti előzményeit kívánná rekonstruálni.

A harmadik fő részében a disszertáció a társasági jog digitalizációjának elméleti kereteit tárgyalja. Ez a rész a digitalizáció jogrendszerekre gyakorolt hatásait elemzi, valamint bemutatja a társasági jog egyes intézményeinek átalakulását. A fejezet célja annak feltárása, hogy a digitalizáció milyen módon érinti a társasági jog alapvető dogmatikai kategóriáit, és milyen új értelmezési kereteket tesz szükségessé.

A következő egység az Európai Unió társasági jogi szabályozásának vizsgálatára irányul, különös tekintettel a digitalizációs folyamatokra. A fejezet áttekinti az uniós társasági jog fejlődését, a harmonizáció főbb irányait, valamint részletesen elemzi a digitalizációhoz kapcsolódó jogforrásokat, így különösen az irányelveket és rendeleteket. Ennek a szerkezeti egységnek a célja annak bemutatása, hogy az uniós jog miként alakítja a tagállami

szabályozások kereteit, és milyen irányba tereli a társasági jog digitalizációját.

A disszertációban önálló fejezetként kapott helyt a román társasági jog digitalizációjának az elemzése. A vizsgálat kiterjed a jogfejlődés főbb állomásaira, a társasági jogi szabályozás rendszerére, valamint a cégeljárások és a cégnyilvántartás digitalizációjára. Kiemelt hangsúlyt kapnak a jognyilatkozatok digitalizációjával, az elektronikus aláírással, valamint a társasági döntéshozatal elektronikus formáival kapcsolatos kérdések.

A román szabályozás elemzését követően a dolgozat a magyar társasági jog digitalizációját mutatja be, hasonló szerkezeti logika mentén. E fejezet részletesen tárgyalja a magyar cégeljárási rendszer digitalizációját, a jognyilatkozatok elektronikus formáit, valamint a társasági döntéshozatal digitális eszközökkel történő megvalósítását.

Ezt követi az összehasonlító elemzés, amely a disszertáció egyik központi elemének tekinthető. a román és a magyar szabályozás közötti különbségeket és hasonlóságokat vizsgálja, uniós kontextusban. Az összehasonlítás kiterjed

a cégeljárás digitalizációjára, a jognyilatkozatok elektronikus formáira, valamint a társasági döntéshozatal digitális megoldásaira is. Ennek a résznek a célja annak feltárása, hogy az egyes jogrendszerek milyen eltérő megoldásokat alkalmaznak azonos problémák kezelésére, és ezek a jogalkotói megoldások milyen gyakorlati következményekkel járhatnak.

A dolgozat záró része a következtetések levonására és a kutatás eredményeinek az összegzésére szolgál. A fejezet ismerteti a kutatás fő megállapításait, értékeli a román és a magyar szabályozás közötti különbségeket és előremutató következtetések levonására törekszik. A disszertáció ezen túlmenően, *de lege ferenda* javaslatokat is megfogalmaz, amelyek a jövőbeni jogfejlődés irányaira vonatkoznak, és hozzájárulhatnak a társasági jog digitalizációjának hatékonyabb szabályozásához.

III. A kutatás során alkalmazott módszerek

A disszertáció a társasági jog digitalizációjának vizsgálatát több kutatási módszer együttes

alkalmazásával, alapvetően interdiszciplináris megközelítésben végzi. A választott téma sajátosságából fakadóan a jogi elemzés nem korlátozódhat kizárólag normatív vizsgálatra, hanem szükségszerűen kiterjed a technológiai fejlődés jogrendszerekre gyakorolt hatásának értékelésére is.

A kutatás egyik meghatározó módszere a történeti módszer, amelynek segítségével a társasági jog fejlődésének főbb állomásait tekintjük át az ókori társasági formáktól kezdve a modern, kodifikált társasági jog kialakulásáig.⁷ A történeti elemzés célja annak ismertetése, hogy a gazdasági szerveződések formái és a hozzájuk kapcsolódó jogi konstrukciók miként reagáltak az egyes korszakok gazdasági és társadalmi kihívásaira, valamint hogy e fejlődési ív milyen módon vezetett el a digitalizáció jelenlegi szakaszához.

A disszertáció központi módszertani pillérét az összehasonlító jogi módszer képezi. A vizsgálat elsősorban a román és a magyar társasági jog

⁷ Ilie PÂRVU: *Introducere în Epistemologie (Bevezetés az Episztemológiába)*, Polirom kiadó, Jászvásár, 1998, 114-121.

szabályozásának összevetésére épül, különös tekintettel a cégeljárások digitalizációjára, a jognyilatkozatok elektronikus formáira, valamint a társasági döntéshozatal digitális eszközökkel történő megvalósítására. Az összehasonlítás nem pusztán leíró jellegű, hanem arra törekszik, hogy feltárja a két jogrendszer közötti strukturális különbségeket, azok dogmatikai alapjait, valamint az eltérő szabályozási megoldások gyakorlati következményeit. E módszer alkalmazása lehetővé teszi annak értékelését is, hogy az egyes megoldások mennyiben adaptálhatóak más jogrendszerekben, illetve milyen mértékben alkalmasak a jogbiztonság erősítésére és az eljárási-funkcionális hatékonyság javítására.

Az összehasonlító elemzés célja a két jogrendszer szabályainak leíró bemutatása, illetve azok szerkezeti és működési szempontból történő összevetése. Ennek keretében a vizsgálat arra irányul, hogy feltárja az egyes szabályozási megoldások mögött meghúzódó jogdogmatikai alapokat, valamint azt, hogy a hatályos normák milyen módon szolgálják a jogbiztonság, a hatékonyság és a gazdasági működés követelményeit. A

módszer célja természetesen az is, hogy felszínre hozza a jogrendszerek közötti hasonlóságokat és különbségeket, illetve lehetővé tegye, *de lege ferenda* javaslatok megfogalmazását is.⁸

A módszer alkalmazása során a kutatás funkcionális megközelítést követ⁹, amely szerint az összehasonlítás alapját nem kizárólag a jogintézmények formális azonossága, hanem az általuk betöltött társadalmi és gazdasági funkció képezi.¹⁰ E megközelítés különösen indokolt a digitalizáció vizsgálata során, ahol az egyes jogrendszerek eltérő technikai megoldásokat alkalmazhatnak azonos problémák kezelésére.

Az összehasonlító vizsgálat kiterjed továbbá annak elemzésére is, hogy az Európai Unió szabályozási keretei milyen hatást gyakorolnak a nemzeti jogrendszerekre, és milyen mértékben járulnak hozzá a szabályozási

⁸ Victor Dan ZLĂTESCU: *Panorama marilor sisteme de drept (Jelentősebb jogrendszerek áttekintése)*, Continent XXI Kiadó, Bukarest, 1994, 14. o. és következők.

⁹ Alexandrina ȘERBAN: *Dreptul ca sistem (A jog, mint rendszer)*, Academia Română, Institutul de Cercetări Juridice, teză de doctorat, 2004, 14-50.

¹⁰ SIEMS, *i.m.*, 190.

megoldások közelítéséhez. Ennek során különös jelentőséggel bír annak feltárása, hogy a tagállami implementációk milyen mértékben és módon térnek el egymástól, különösen a digitalizáció gyakorlati megvalósítása terén.

Az összehasonlító jogi módszer alkalmazása lehetővé teszi annak értékelését is, hogy az egyes jogrendszerek által alkalmazott megoldások mennyiben tekinthetők adaptálhatónak, illetve milyen szabályozási modellek járulhatnak hozzá hatékonyabban a társasági jog digitalizációjával összefüggő kihívások kezeléséhez.¹¹

A dolgozatban az elméleti alapok és a hatályos joganyag feldolgozása során a dogmatikai és normatív módszer dominál. Ennek keretében sor kerül a releváns uniós és nemzeti jogforrások, különösen az Európai Unió társasági jogi irányelveinek, valamint a román és magyar társasági és cégeljárási szabályozás, rendszerezett elemzésére. A jogszabályok értelmezése során a nyelvtani és logikai

¹¹ Ion CRAIOVAN: *Un posibil ghid pentru cercetarea științifică în domeniul dreptului – teze, antiteze și ipoteze* (Lehetséges útmutató a jogtudományi kutatáshoz – tézisek, antitézisek és hipotézisek), Pro Universitaria Kiadó, 2013, 167-169.

értelmezési módszerek mellett a rendszertani megközelítés is érvényesül, különös tekintettel a digitalizáció által érintett jogintézmények közötti összefüggések feltárására.

A kutatás során a releváns joggyakorlat is vizsgálatra kerül. Az esetjogi hivatkozások célja nem átfogó joggyakorlat-elemzés nyújtása, hanem annak szemléltetése, hogy az uniós jog és a nemzeti társasági jog joggyakorlati értelmezése miként járult hozzá a társasági jogi szabályozások fejlődéséhez, illetve milyen irányba befolyásolta a gazdasági szereplők mozgásterét az egységes piacon. Az esetjog így a dolgozatban elsősorban értelmezést támogató funkciót tölt be.

Az értekezésben hivatkozott bírósági határozatok ezért nem szisztematikus esetjogi adatbázis-elemzés alapját képezik. A döntések kiválasztása illusztratív és funkcionális jellegű: azt szolgálja, hogy a társasági jog digitalizációjához kapcsolódó egyes dogmatikai és jogalkalmazási problémák gyakorlati összefüggésben is megjelenjenek. A dolgozat következtetései ennek megfelelően elsődlegesen normatív, dogmatikai és

összehasonlító jogi elemzésen alapulnak, míg az esetjogi hivatkozások e következtetések értelmezését és szemléltetését támogatják.

A disszertáció kiemelt figyelmet fordít a digitalizációval összefüggő új jogi jelenségek vizsgálatára is. Ennek során a leíró és elemző módszerek mellett kritikai megközelítés is érvényesül, amely lehetővé teszi a jelenlegi szabályozási modellek értékelését és a jövőbeni fejlődési irányok azonosítását.

A kutatás módszertani keretében a kritikai elemzés önálló szerepet is kap. A kritikai megközelítés különösen a digitalizációval összefüggő szabályozási megoldások vizsgálata során érvényesül, ahol a jogalkotói válaszok sok esetben gyors technológiai változásokra reagálnak, és ezért nem minden esetben alkotnak koherens rendszert. A dolgozat ennek megfelelően elemzi a szabályozás esetleges hiányosságait, ellentmondásait és gyakorlati nehézségeit, különös tekintettel a cégeljárások digitalizációjára, a jognyilatkozatok elektronikus formáira és a társasági döntéshozatal új modelljeire. A kritikai módszer alkalmazása lehetővé teszi annak vizsgálatát is,

hogy a jelenlegi uniós és nemzeti szabályozási keretek mennyiben képesek biztosítani a jogbiztonság, az átláthatóság és a technológiasemleges szabályozás követelményeit, valamint, hogy milyen irányban indokolt azok továbbfejlesztése.

Mindezek alapján megállapítható, hogy a választott módszertani keret alkalmas arra, hogy a dolgozat ne pusztán leíró jellegű legyen, hanem megalapozott összehasonlító és de lege ferenda következtetések megfogalmazását is lehetővé tegye.

A kutatás módszertani felépítése ugyanakkor nem jelenti azt, hogy a felsorolt módszerek valamennyi fejezetben azonos intenzitással érvényesülnek. A történeti és uniós jogi részekben szükségszerűen nagyobb szerepet kap a leíró és rendszerező feldolgozás, mivel ezek teremtik meg a későbbi összehasonlító elemzés normatív és fogalmi alapját. A kritikai és funkcionális összehasonlító módszer elsősorban azokban a részekben kerül előtérbe, ahol a román és a magyar szabályozási megoldások egymással szembeállíthatók, illetve ahol a digitalizáció gyakorlati joghatásai, dogmatikai következményei és szabályozási

hiányosságai értékelhetők. Ennek megfelelően a dolgozat módszertani íve a leíró alapozástól a kritikai és összehasonlító értékelés felé halad.

IV. A kutatás eredményeinek összefoglalása és azok hasznosítása

A jelen disszertáció eredményei az alábbi tézispontokban foglalhatók össze. Ezek a megállapítások a dolgozatban megfogalmazott hipotézisekhez kapcsolódnak, ugyanakkor túlmutatnak azok pusztá igazolásán, mivel a vizsgálat során feltárt összefüggéseket önálló kutatási eredményként rendszerezik.

1. tézis: A társasági jog digitalizációja nem dogmatikai törésként, hanem funkcionális átalakulásként ragadható meg.

Kapcsolódó hipotézis: 1. hipotézis.

A kutatás egyik alapvető eredménye, hogy a digitalizáció a társasági jog klasszikus dogmatikai alapjait nem váltja fel, hanem azok működését alakítja át. A jogi személyiség, a képviselő, az írásbeliség, a tagi és részvényesi

joggyakorlás, valamint a legfőbb szerv döntéshozatala továbbra is a társasági jog meghatározó kategóriái maradnak. A változás abban áll, hogy e kategóriák érvényesülése egyre gyakrabban digitális környezetben történik. A digitalizáció tehát nem új társasági jogi dogmatikát hoz létre, hanem a meglévő intézmények alkalmazási feltételeit rendezi át.

2. tézis: A társasági jog digitalizációja a vizsgált területeken eltérő mélységben és eltérő jogi logika szerint intézményesült.

Kapcsolódó hipotézisek: 1., 4. és 6. hipotézis.

A kutatás eredménye nem abban áll, hogy a dolgozat a cégeljárást, a társasági jognyilatkozatokat és a társasági döntéshozatalt vizsgálta, hiszen e területek kiválasztása tudatos módszertani lehatárolás eredménye volt. A vizsgálat érdemi következtetése inkább az, hogy a digitalizáció e területeken nem azonos módon épült be a társasági jog rendszerébe. A cégeljárás digitalizációja viszonylag intézményesült és eljárásjogi szempontból rendezettebb képet mutat. A digitális jognyilatkozatok és a társasági döntéshozatal esetében viszont továbbra is

erősen érzékelhető a polgári jogi, társasági jogi, különös társasági jogi alakatokat szabályozó jogszabályi, eljárásjogi és elektronikus aláírási normák egymásra utaltsága.

Van, ahol a digitalizáció már kialakult intézményi keretek között működik, máshol inkább a jognyilatkozatok érvényességének és bizonyító erejének kérdését veti fel, míg a döntéshozatal területén a társasági akaratképzés garanciáinak újragondolását, megengedőbb jogszabályi keret létrehozását (mely nem köti külön előzetes társasági akaratnyilatkozathoz a digitális döntéshozatal különböző lépéseit) teszi szükségessé.

3. tézis: Az Európai Unió társasági jogi digitalizációs szabályozása közelíti a tagállami megoldásokat, de nem szünteti meg a nemzeti szabályozási sajátosságokat.

Kapcsolódó hipotézis: 2. hipotézis.

Az uniós jogalkotás a társasági jog digitalizációja terén egyértelműen konvergenciát eredményez. A cégnyilvántartások összekapcsolása, az online alapítás szabályai, az elektronikus azonosítási keret és az újabb

uniós digitalizációs kezdeményezések közös működési minimumokat hoznak létre. A kutatás ugyanakkor azt is kimutatta, hogy e folyamat nem vezet teljes egységesüléshez. Az irányelvek tagállami átültetése - amely függ az intézményi háttértől és a meglévő jogdogmatikai hagyományoktól a tagállamokban továbbra is eltérő nemzeti modelleket eredményeznek.

4. tézis: A román és a magyar társasági jog digitalizációja eltérő fejlődési pályát követ, még azonos uniós keretek között is.

Kapcsolódó hipotézis: 3. hipotézis.

A magyar társasági jog digitalizációja korábban és fokozatosabban épült be a jogrendszerbe. E modellben a digitális megoldások többnyire az általános magánjogi és társasági jogi szabályok technológiasemleges értelmezésén keresztül érvényesülnek. A román jog ezzel szemben inkább szakaszos, reformjellegű beavatkozásokkal haladt előre, és több ponton formalizáltabb megoldásokat alkalmaz. A két jogrendszer eltérő intézményi fejlődése és jogalkotási stílusa a digitalizáció területén is felismerhető.

A magyar jogban a cégeljárás digitalizációja továbbra is magán viseli annak sajátosságait, hogy a cégbíróság a bírósági szervezetrendszer részeként működik, és a cégnyilvántartási eljárás a bírósági cégeljárás dogmatikai keretei között értelmezhető. Ezzel szemben Romániában a cégnyilvántartás intézményi értelemben nem a bírósági rendszer része, hanem az Országos Kereskedelmi Jegyzékhatáshoz kapcsolódó, erőteljesebben adminisztratív jellegű modellben működik. Ez az eltérés a digitalizációs megoldások természetére is hatással van: míg a magyar rendszerben az elektronikus cégeljárás kötelező jellegű és a bírósági eljárási logikához illeszkedik, addig a román modellben a digitalizáció alternatív jellegű, fejlődése tükrözi a cégnyilvántartás közigazgatási természetét.

5. tézis: A cégeljárás digitalizációja a társasági jog digitalizációjának leginkább intézményesült területe, de a határokon átnyúló működés még nem tekinthető teljesen megoldottnak.

Kapcsolódó hipotézisek: 2., 4. és 6. hipotézis.

A cégeljárás digitalizációja mind az uniós, mind a román és magyar jogban jelentős előrelépést mutat. Az elektronikus benyújtás, az online ügyintézés és a cégnyilvántartások összekapcsolása ma már nem kivételes megoldás, hanem a társasági működés természetes része. Az értekezésben lefolytatott kutatásban azt is megvilágítottuk, hogy a valódi határon átnyúló interoperabilitás még nem teljes. A más tagállamból származó cégadatok, képviseleti igazolások, hatósági dokumentumok és elektronikus okiratok automatikus elfogadása továbbra is fejlesztendő terület. A digitalizáció következő szakasza ezért az adatok és okiratok uniós szintű, biztonságos újrafelhasználhatósága lehet, az online ügyintézés fenntartása és mélyítése mellett.

6. tézis: A digitális jognyilatkozatok társasági jogi megítélése jelenleg nem kellően egységes, ezért e terület önállóbb dogmatikai és bizonyítási keretet igényel.

Kapcsolódó hipotézisek: 1., 5. és 6. hipotézis.

A társasági jogi jognyilatkozatok digitalizációja nem merül ki abban, hogy a papíralapú okirat elektronikus

formát ölt. A döntő kérdés az, hogy a digitális nyilatkozat mikor alkalmas joghatás kiváltására, milyen bizonyító erő kapcsolódik hozzá, és milyen módon igazolható a nyilatkozattevő személye. A kutatás eredménye szerint e kérdések ma sok esetben csak a polgári jogi, társasági jogi, elektronikus aláírási, elektronikus azonosítási és eljárásjogi szabályok együttes értelmezésével válaszolhatók meg. Ez különösen a román jogban okoz érezhető bizonytalanságot és egy konstans bírósági joggyakorlat sem nyújt kapaszkodót a bizonyítási kockázatok kizárásához.

7. tézis: A társasági döntéshozatal digitalizációja nem egyszerűen technikai részvételi forma, hanem a társasági akaratképzés minőségét is érintő kérdés.

Kapcsolódó hipotézisek: 1., 3. és 4. hipotézis.

A digitális vagy hibrid taggyűlés, az elektronikus szavazás és az ülés tartása nélküli határozathozatal jelentősen növelheti a részvétel rugalmasságát. A kutatás azonban azt is kimutatta, hogy a társasági döntéshozatal nem szűkíthető le a szavazat leadásának technikai aktusára. A

jogszerű döntéshozatalhoz szükséges az előzetes tájékoztatás, a tényleges részvétel lehetősége, a vita lefolytathatósága és a döntéshozatali folyamat utólagos ellenőrizhetősége is, illetve a társasági döntéshozatal materializálódását jelentő határozat. Ebből következően a digitális döntéshozatal szabályozásának nemcsak a szavazás hitelességére, hanem a társasági akarat kialakulásának egész folyamatára figyelemmel kell lennie.

8. tézis: A digitalizáció a jogbiztonság követelményét nem gyengíti, hanem új garanciákhoz köti.

Kapcsolódó hipotézis: 4. hipotézis.

A digitalizáció hatékonysági előnyei normatív és funkcionális szempontból jól azonosíthatók, de tényleges gazdasági hatásuk empirikus vizsgálatot igényelne. A digitális társasági működés ugyanakkor csak úgy lehet tartósan elfogadható, ha a jogbiztonság követelménye a digitális környezetben is érvényesül. A jelen kutatás alapján az azonosítás megbízhatósága, az adatok sértetlensége, hitelesség ellenőrizhetősége és a rendszer működőképessége a társasági jog új garanciális elemeivé

válnak. A jogbiztonság tehát nem szorul háttérbe, hanem részben technológiai és szervezeti biztosítékokon keresztül valósul meg.

9. tézis: A technológiasemleges szabályozás a társasági jog digitalizációjának egyik fő fejlődési iránya, de még nem következetesen érvényesül.

Kapcsolódó hipotézis: 5. hipotézis.

A kutatás alapján a társasági jog digitalizációja hosszabb távon egyértelműen a technológiasemleges megközelítés irányába mutat. Ennek lényege, hogy a jogalkotó nem egy konkrét digitális eszköz használatához, hanem a joghatás kiváltásához szükséges funkcionális követelményekhez kapcsolja a szabályozást. Ez a szemlélet különösen az uniós elektronikus azonosítási és bizalmi szolgáltatási keretben, valamint a magyar jog általánosabb írásbeliségi felfogásában figyelhető meg. A román jogban bár több formalizáltabb megoldás lelhető fel (valamint jellemzőbb a több jogforrás között megosztott szabályozás) az újabb jogszabályi fejlemények szintén a technológiasemleges modell felé tendálnak.

10. tétel: A társasági jog digitalizációjának egyik legfontosabb jövőbeli feladata a jelenleg töredezett szabályozási környezet koherensebbé tétele.

Kapcsolódó hipotézisek: 5. és 6. hipotézis.

Az értekezésben lefolytatott kutatásból kiderül, hogy a digitalizációra vonatkozó társasági jogi szabályanyag jelenleg nem egységes logika szerint épül fel. A digitális cégeljárás, a digitális jognyilatkozatok, a digitális társasági döntéshozatal (és annak különböző lépései), szabályai eltérő jogforrásokban jelennek meg, sokszor különböző dogmatikai háttérrel, nem mindig világos egymáshoz való viszonyrendszerbe rendezve. Ez a helyzet a jogalkalmazás számára is nehézséget okozhat. A jogalkalmazónak sok esetben nem egyetlen társasági jogi szabályból, hanem a társasági jogi, polgári jogi, eljárásjogi, elektronikus aláírási és elektronikus azonosítási rendelkezések együttes olvasatából kell levezetnie, hogy egy digitális jognyilatkozat vagy digitális társasági döntéshozatali mozzanat milyen joghatás kiváltására alkalmas. Ez a széttagoltság a társasági jog

digitalizációjának egyik lényegi sajátossága, amely a dolgozat egészen végigvonuló összehasonlító elemzés alapján mind a román, mind a magyar jogban kimutatható.

Záró szintézis: a társasági jog digitalizációjának jövőbeli irányai

Az értekezés a társasági jog digitalizációját történeti, dogmatikai és összehasonlító jogi megközelítésben vizsgálta. A kutatás alapján megállapítható, hogy a digitalizáció nem a társasági jog klasszikus dogmatikai kereteinek felbomlását eredményezi, hanem azok funkcionális átalakulását. A jogi személyiség, a képviselet, az írásbeliség, a tagi és részvényesi joggyakorlás, valamint a legfőbb szervi döntéshozatal továbbra is a társasági jog meghatározó kategóriái maradnak, de egyre gyakrabban digitális környezetben működnek.

Az Európai Unió e folyamatban elsősorban keretképző és harmonizációt ösztönző szerepet tölt be. Az online alapítás, a cégnyilvántartások összekapcsolása, az elektronikus azonosítás és az interoperábilis

adatfelhasználás területén közös minimumokat alakít ki, de nem szünteti meg a tagállami modellek közötti eltéréseket. A román és a magyar jog összehasonlítása azt mutatja, hogy azonos uniós irányok mellett is eltérő intézményi és dogmatikai megoldások maradnak fenn: a magyar szabályozás inkább korábban kialakult, technológiasemlegesebb és rugalmasabb keretben működik, míg a román jog fejlődése erőteljesebben kapcsolódik egymást követő, reformjellegű jogalkotási beavatkozásokhoz.

A digitalizáció gyakorlati előnyei elsősorban az eljárási idő, az adminisztratív terhek és a hozzáférési költségek mérséklésében ragadhatók meg. Ezek az előnyök azonban csak akkor érvényesülhetnek a jogbiztonság sérelme nélkül, ha az elektronikus azonosítás, a hitelesség, az adatintegritás, az adatvédelem, a rendszerbiztonság és az utólagos ellenőrizhetőség megfelelő garanciái is biztosítottak.

A technológiasemleges megközelítés erősödése azt jelzi, hogy a jogalkotó egyre inkább funkcionális követelményekben gondolkodik, és kevésbé kötődik

konkrét technikai megoldásokhoz. Ez a tendencia ugyanakkor nem tekinthető lezártnak: a gyorsan változó technológiai környezetben a társasági jognak folyamatosan alkalmazkodnia kell az új azonosítási, kommunikációs, döntéshozatali és nyilvántartási megoldásokhoz.

A társasági jog digitalizációja ezért nem lezárt reformfolyamat, hanem folyamatos alkalmazkodási feladat. A jövőbeni jogfejlődés fő kérdése nem az, hogy szükséges-e a digitalizáció, hanem az, hogy milyen technológiasemleges, áttekinthető és interoperábilis szabályozási keret képes egyszerre biztosítani a hatékonyságot, a rugalmasságot és a jogbiztonságot. A kihívás ennek megfelelően nem a digitalizáció pusztá elismerése, hanem annak olyan jogi keretek közé illesztése, amelyek hosszú távon is biztosítják a társasági működés kiszámíthatóságát és a gazdasági forgalom biztonságát.

Az értekezés eredményei több irányban hasznosíthatók. Jogalkotási szempontból hozzájárulhatnak az elektronikus jognyilatkozatokra, a digitális társasági döntéshozatalra és

a cégnyilvántartási interoperabilitásra vonatkozó szabályok pontosításához. A jogalkalmazás és az ügyvédi gyakorlat számára a kutatás különösen az elektronikus azonosítás, az okirati forma, a bizonyító erő és a döntéshozatali folyamat utólagos ellenőrizhetősége körében kínál értelmezési támpontokat. Tudományos szempontból az eredmények további összehasonlító és empirikus kutatások alapjául szolgálhatnak, különösen az eljárási idők, a költségek, a felhasználói tapasztalatok és a digitális garanciák tényleges érvényesülése tekintetében.

V. Az értekezés témájához kapcsolódó saját közlemények

Nyilvántartási szám: DEENK/549/2026.PL
Tárgy: PhD Publikációs Lista

Jelölt: Szendrei Tamás
Doktori Iskola: Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola
MTMT azonosító: 10082593

A PhD értekezés alapjául szolgáló közlemények

Folyóiratcikkek, tanulmányok (4)

1. **Szendrei, T.:** A társaság legfőbb szervei döntéseinek digitalizációja a román és a magyar jogban = Digitalization of the Decision-Making of the Supreme Body of Companies in Romanian and Hungarian Law.
Erdélyi Jogélet. 6 (3), 113-128, 2025. ISSN: 2734-6226.
DOI: <http://dx.doi.org/10.47745/ERJOG.2025.03.07>
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: B
2. **Szendrei, T.:** Eastern and Central European Member State Solutions for Transposing Directive 2019/1151 (EU).Part II. Finland and Poland. Conclusions.
Acta Universitatis Sapientiae, Legal Studies. 12 (2), 143-164, 2023. ISSN: 2285-6293.
DOI: <http://dx.doi.org/10.47745/AUSLEG.2023.12.2.09>
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: B
3. **Szendrei, T.:** Eastern and Central European Member State Solutions for Transposing Directive 2019/1151 (EU) Part I. The Baltic States.
Acta Universitatis Sapientiae, Legal Studies. 12 (1), 137-165, 2023. ISSN: 2285-6293.
DOI: <http://dx.doi.org/10.47745/AUSLEG.2023.12.1.09>
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: B
4. **Szendrei, T.:** A 2019/1151. EU-irányelv átültetése a román nemzeti jogrendbe = The Transposition of Directive (EU) 2019/1151 into Romanian National Law.
Erdélyi Jogélet. 3 (1), 69-83, 2022. ISSN: 2734-6226.
DOI: <http://dx.doi.org/10.47745/ERJOG.2022.01.06>
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: B

További közlemények

Folyóiratcikkek, tanulmányok (6)

5. **Szendrei, T.:** A társasági szerződés elektronikus úton történő megkötésének lehetőségei.
Erdélyi Jogélet. "közlésre elfogadva", 1-23, 2026. ISSN: 2734-6226.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: B
6. **Szendrei, T.:** Újvári Ferenc: „Magyar jogászsors Erdélyben”.
In: Erdélyi jogászok. Jogászportrék III. / (szerk.) Veress Emőd, Forum Iuris Könyvkiadó, Kolozsvár, 174-188, 2023. ISBN: 9786069061633
7. **Szendrei, T.:** The European Union's Energy Policy From the Perspective of a Central-Eastern European Country: Romania.
In: Maastricht 30 : A Central European Perspective / Szilágyi, János Ede; György, Marinkás (szerk.), Central European Academic Publishing, Miskolc-Budapest, 633-651, 2025, (Studies of the Central European Professors' Network)
8. **Szendrei, T.:** Legal Representation in Civil Proceedings, as Human Rights Protection Measure, in Different Jurisdictions.
Revista de Note și Studii Juridice – Juridice.ro, Romanian Lawyers Week. 1-19, 2023. EISSN: 2066-0944.
9. **Szendrei, T.:** Behind the corporate veil: Liability of shareholders in Europe.
Revista de Note și Studii Juridice – Juridice.ro, Romanian Lawyers Week. 1-12, 2022. ISSN: 2066-0944.
10. **Szendrei, T.:** Private enforcement of EU competition law under Directive 2014/104/EU on antitrust damages actions.
Public Goods and Governance. 2 (2), 24-34, 2017. ISSN: 2732-2882.
DOI: <http://dx.doi.org/10.21868/PGnG.2017.2.4>.
MTA Állam- és Jogtudományi Bizottság: C

MTA Állam- és Jogtudományi Bizottsága irányelvei szerint:

„B” kategóriás folyóiratban megjelent publikációk: 5, melyek közül az értekezések alapjául szolgált: 4

„C” kategóriás folyóiratban megjelent publikációk: 1, melyek közül az értekezések alapjául szolgált: 0

A DEENK a Jelölt által a Tudóstérbe feltöltött adatok bibliográfiai és tudománymetriai ellenőrzését a tudományos adatbázisok és a Journal Citation Reports Impact Factor lista alapján elvégezte.

Debrecen, 2026.08.26.